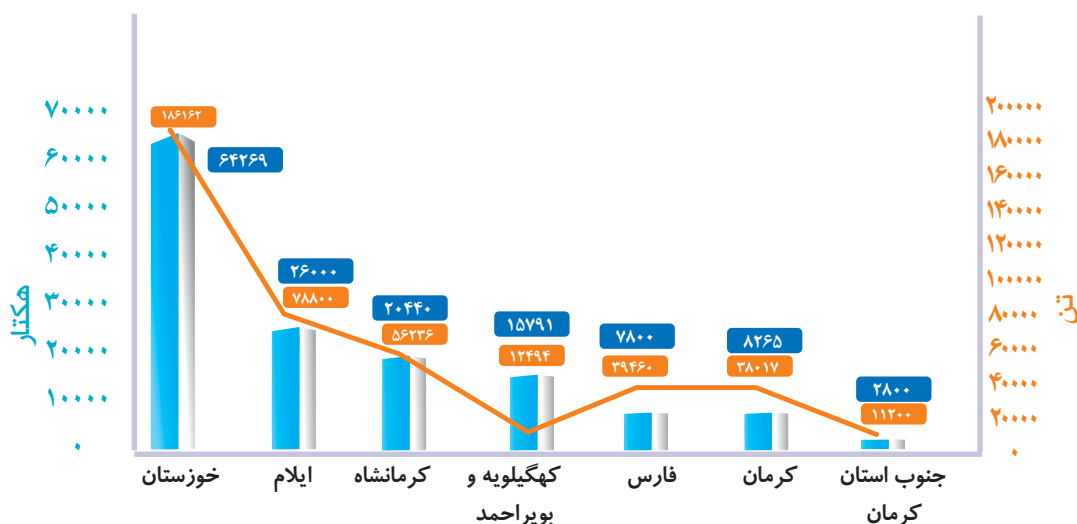

اثر بخشی اقتصادی تحقیقات به نژادی ارقام گندم دوروم در کشور

موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر*، دفتر امور اقتصادی سازمان تحقیقات،
آموزش و ترویج کشاورزی**، موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور***، مراکز
تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان ها****

بیان مسئله

در کشورهای دارای محدودیت جدی منابع پایه به ویژه اراضی زراعی مناسب و منابع آب، یکی از برنامه‌های راهبردی و موثر مد نظر در جهت افزایش بهره‌وری در تولید، انجام برنامه‌های اصلاح نباتات و معرفی ارقام اصلاح شده مناسب برای شرایط مختلف اقلیمی است. یکی از اهداف اصلی در معرفی ارقام محصولات زراعی آبی و دیم در کشور، ایجاد و توسعه کسب و کار در سطح ملی برای بخش خصوصی و کشت و صنعت‌های کشاورزی فعال در تولید و تکثیر طبقات مختلف بذر ارقام اصلاح شده می‌باشد. این امر نقش مهمی در افزایش عملکرد ژنتیکی و بازدهی اقتصادی ارقام معرفی شده ایفا نموده است. یکی از محصولات مهم که ارقام معرفی شده آن در صنعت ماکارونی سازی کشور نقش بارزی داشته است، تولید و معرفی ارقام گندم دوروم بوده است.

سطح زیر کشت و تولید گندم دوروم در استان‌های مختلف کشور

* هرمز اسدی، توحید نجفی میرک

** علیرضا نیکویی، اله رحمانی و مهرنوش میرزایی

*** مظفر روستایی

**** صفت ابراهیم زارع، بهروز حسن پور، عادل نعمتی، لادن شفیعی بافتی، حسین مرادی،

سید حیدر صیدزاده، وحید یعقوبی

معرفی دستاورد

در طی چند ساله اخیر، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر در راستای دستیابی به توسعه پایدار، افزایش بهره‌وری و افزایش کمی و کیفی تولید گندم دوروم در کشور، اقدام به انجام برنامه‌های منسجم اصلاح ژنتیکی و معرفی ارقام مختلف گندم دوروم با خصوصیات اقتصادی مختلف نموده است. در نتیجه اجرای این تحقیقات، تعداد ۷ رقم گندم دوروم آبی شامل کرخه (۱۵/۸ درصد افزایش عملکرد)، آریا (۱۱/۱ درصد افزایش عملکرد)، دنا (۵/۱ درصد افزایش عملکرد)، بهرنگ (۷/۸ درصد افزایش عملکرد)، شبرنگ (۷/۲ درصد افزایش عملکرد)، هانا (۶ درصد افزایش عملکرد) و آران (۹/۱ درصد افزایش عملکرد) و ۳ رقم دیم گندم دوروم شامل سیمره (۱۱ درصد افزایش عملکرد)، دهدشت (۱۳/۵ درصد افزایش عملکرد) و ساجی (۲۳/۴ درصد افزایش عملکرد) معرفی شده است.

فرایند تجاری سازی

ارقام معرفی شده گندم دوروم آبی و دیم در سطح وسیع در کشور طی سالیان اخیر کشت شده‌اند. مجموع سطح زیر کشت ارقام مختلف گندم دوروم در کشور حدود ۱۴۷ هزار هکتار و میزان تولید سالانه آنها حدود ۴۳۱ هزار تن می‌باشد. کشت و کار این ارقام منجر به افزایش معنی‌دار تولید محصول (۱۱ درصد)، کاهش هزینه تولید (۹/۷ درصد) و در نتیجه افزایش درآمد کشاورزان شده است.

پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی

میانگین برتری عملکرد ۷ رقم جدید گندم دوروم آبی نسبت به ارقام شاهد: ۹/۸ درصد

میانگین برتری عملکرد ۳ رقم جدید گندم دوروم دیم نسبت به شاهد: ۱۶ درصد

میانگین برتری عملکرد ۱۰ رقم گندم دوروم آبی و دیم نسبت به شاهد: ۱۱ درصد

میانگین کاهش هزینه تولید ۱۰ رقم گندم دوروم آبی و دیم نسبت به ارقام شاهد: ۷/۹ درصد

میانگین درآمد ناخالص کشت ۴ رقم جدید دوروم آبی طی سال‌های ۹۶-۱۳۸۴: ۱۸/۵ میلیون ریال در هکتار

میانگین درآمد ناخالص ناشی از کشت رقم گندم دوروم دیم دهدشت طی سال‌های ۹۶-۱۳۸۸: ۴/۴ میلیون ریال در هکتار